

Zákon č. 256/2001 Sb. Zákon o pohřbenictví a o změně některých zákonů

Částka **98/2001**
Platnost od **25.07.2001**
Účinnost od **01.01.2002**

Aktuální znění 01.09.2017

256

ZÁKON

ze dne 29. června 2001

o pohřbenictví a o změně některých zákonů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

POHŘEBNICTVÍ

HLAVA I

OBEČNÁ USTANOVENÍ

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon stanoví podmínky pro zacházení s lidskými pozůstatky a s lidskými ostatky, práva a povinnosti související s provozováním pohřební služby, prováděním balzamací a konzervací lidských pozůstatků a s provozováním krematorií a pohřebišť.

§ 2

Vymezení základních pojmů

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a)** tělem zemřelého mrtvé lidské tělo nebo jeho části do pohřbení, pokud není za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem²⁶⁾ použito pro potřeby lékařské vědy, výzkumu nebo k výukovým účelům; tělem zemřelého je i tělo mrtvě narozeného dítěte,
- b)** jinými lidskými pozůstatky plod po potratu, včetně biologických zbytků potratu, není-li možné je od plodu oddělit, podle zvláštního právního předpisu; jiným lidským pozůstatkem je vždy plod po umělém přerušení těhotenství,
- c)** lidskými pozůstatky tělo zemřelého a jiné lidské pozůstatky,
- d)** lidskými ostatky lidské pozůstatky po pohřbení,
- e)** pohřbením uložení lidských pozůstatků do hrobu nebo hrobky na pohřebišti nebo jejich zpopelnění v krematoriu,
- f)** veřejným pohřebišťem prostor určený k pohřbení lidských pozůstatků nebo uložení lidských ostatků v podobě míst pro hroby a hrobky nebo úložiště jednotlivých uren nebo rozptylové či vsypové louky nebo jejich kombinace,
- g)** hřobovým místem místo na pohřebišti určené pro zřízení hrobu nebo hrobky nebo vyhrazené místo v úložišti jednotlivých uren, nebo na vsypové louce,
- h)** balzamací úprava lidských pozůstatků zamezující rozvoji posmrtných změn vyvolaných hnilobnými bakteriemi nebo hmyzem,
- i)** konzervací úprava lidských pozůstatků zpomalující rozvoj posmrtných změn vyvolaných hnilobnými bakteriemi nebo hmyzem,
- j)** úpravou těla zemřelého jeho úprava před pietním uložením do konečné rakve, zejména umývání, holení, stříhání, kosmetické úpravy a oblečení do šatů nebo rubáše,
- k)** konečnou rakví pevně zavřená rakev s lidskými pozůstatky určená pro jejich pohřbení, vyrobená z dřevěných desek nebo desek na bázi dřeva a splňující kritéria pevnosti rakve pro pohřbení nebo alespoň parametry ve shodě s určenou normou, definovanou v § 4a zákona o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů,

ASOCIACE SOUKROMÝCH POHŘEBNÍCH SLUŽEB V ČR
POUZE PRO POTŘEBU SVÝCH ČLENŮ

- l)** totožností jméno, popřípadě jména, příjmení, datum narození a státní příslušnost zemřelého,
- m)** exhumací vyzdvižení lidských ostatků nebo urny s lidskými ostatky z pohřebiště,
- n)** oznámením úmrtí informování o úmrtí alespoň jedné z osob uvedených v § 114 odst. 1 občanského zákoníku,
- o)** identifikací jiných lidských pozůstatků písemné potvrzení poskytovatele zdravotních služeb o potratu obsahující údaje o stáří plodu v týdnech, je-li známo, jeho pohlaví, pokud ho lze určit, datum potratu, je-li známo, nebo datum ukončení těhotenství a jméno, popřípadě jména, a příjmení matky,
- p)** vypravitelem pohřbu fyzická nebo právnická osoba sjednávající pohřbení do 96 hodin od oznámení úmrtí nebo obec zajišťující pohřbení podle § 5 odst. 1 až 3.

§ 3

Neveřejná pohřebiště

(1) Účelová zařízení určená výlučně pro uložení lidských pozůstatků nebo lidských ostatků členů řeholních řádů nebo kongregací a prostory pro uložení lidských pozůstatků nebo lidských ostatků členů uzavřených, zejména příbuzenských, společenství se považují za neveřejná pohřebiště.

(2) Za neveřejná pohřebiště se rovněž považují účelová zařízení určená výlučně pro uložení lidských pozůstatků nebo lidských ostatků příslušníků registrovaných církví a náboženských společností³⁾, jejichž vnitřní předpisy a obřady neumožňují ukládání lidských pozůstatků nebo lidských ostatků na veřejném pohřebišti.

(3) Zřizovatelem i provozovatelem neveřejného pohřebiště smí být pouze registrovaná církev a náboženská společnost³⁾ na pozemku v jejím vlastnictví. Pro provozování neveřejných pohřebišť se § 20 až 23 použijí obdobně; pro zrušení neveřejných pohřebišť se § 24 použije obdobně.

(4) Krajský úřad vydá k záměru zřídit neveřejné pohřebiště stanovisko, ve kterém ověří, zda jsou splněny požadavky podle odstavce 2. Stanovisko krajského úřadu je jedním z podkladů pro vydání rozhodnutí nebo opatření nebo jiného úkonu vyžadovaného stavebním zákonem. Pro výčet dotčených orgánů a povinnosti registrované církve a náboženské společnosti se použije § 17 obdobně.

(5) Provozovatel neveřejného pohřebiště je povinen před zahájením provozu vydat řád neveřejného pohřebiště, který musí být schválen krajským úřadem; obdobný postup musí být dodržen při každé změně řádu neveřejného pohřebiště. Krajský úřad předložený návrh schválí, pokud v něm bude upraven zejména způsob pohřbívání lidských pozůstatků a způsob evidence lidských pozůstatků.

§ 4

(1) S lidskými pozůstatky a s lidskými ostatky musí být zacházeno důstojně a tak, aby nedošlo k ohrožení veřejného zdraví nebo veřejného pořádku; z těchto důvodů je zakázáno

a) upravit, konzervovat, balzamovat nebo vystavit tělo zemřelého nakažené morem, cholerou, žlutou zimnicí, pravými neštovicemi, skvrnivkou a hemoragickou horečkou typu Lassa, Marburg a Ebola, nebo dalšími infekčními onemocněními, vyvolanými jinými vysoce rizikovými biologickými agens a jejich toxiny, která stanoví opatřením obecné povahy příslušný orgán ochrany veřejného zdraví^{4a)} (dále jen „nebezpečná nemoc“); tělo zemřelého ve stavu pokročilého rozkladu nebo nakažené nebezpečnou nemocí smí být uloženo pouze do konečné rakve, a to v transportním vaku,

b) právnickým nebo podnikajícím fyzickým osobám konzervovat, balzamovat nebo vystavovat tělo zemřelého, a to i konzervované nebo balzamované, bez souhlasu zemřelé osoby,

c) vystavovat lidské pozůstatky před pohřbením, s výjimkou nekonzervovaného těla zemřelého, které může být vystaveno v otevřené rakvi do 1 týdne od úmrtí, a s výjimkou konzervovaného těla zemřelého, které může být vystaveno v otevřené rakvi i po uplynutí 1 týdne od úmrtí,

d) fyzickým osobám odstraňovat z těla zemřelého nesnímatelné náhrady,

ASOCIACE SOUKROMÝCH POHŘEBNÍCH SLUŽEB V ČR
POUZE PRO POTŘEBU SVÝCH ČLENŮ

- e)** trvale uložit lidské pozůstatky nebo je zpopelnit jiným způsobem než uvedeným v § 2 písm. e),
- f)** zacházet s lidskými pozůstatky nebo lidskými ostatky způsobem dotýkajícím se důstojnosti zemřelého nebo mravního cítění veřejnosti,
- g)** neoprávněně otevřít konečnou rakev s lidskými pozůstatky nebo urnu s lidskými ostatky, a
- h)** neoprávněně otevřít hrob nebo hrobku nebo neoprávněně provádět exhumaci.
- (2)** Při úmrtí na námořním plavidle se musí zacházet s lidskými pozůstatky důstojně; postup při úmrtí se řídí zvláštním právním předpisem⁵⁾.
- (3)** Poskytovatel zdravotních služeb, který poskytuje jednodenní nebo lůžkovou péči podle zvláštního právního předpisu²⁶⁾, a poskytovatel sociálních služeb podle § 34 odst. 1 písm. c) až f) zákona o sociálních službách, který
- a)** má zřízeno oddělení patologie nebo oddělení soudního lékařství, musí
- 1.** předat lidské pozůstatky provozovateli pohřební služby nebo vypraviteli pohřbu nebo osobě provádějící balzamací či konzervaci umyté a, byla-li provedena pitva, zašité po jejím dokončení, je-li to možné,
 - 2.** bezúplatně zajistit pro osoby uvedené v bodu 1 možnost úpravy těla zemřelého a uložení lidských pozůstatků do rakve ve vhodné místnosti a umožnit jim nezbytnou hygienickou očistu,
- b)** nemá zřízeno oddělení patologie nebo oddělení soudního lékařství, musí bezúplatně zajistit provozovateli pohřební služby nebo vypraviteli pohřbu nebo osobě provádějící balzamací či konzervaci možnost úpravy těla zemřelého ve vhodné místnosti a umožnit jim nezbytnou hygienickou očistu.
- (4)** Jestliže došlo k úmrtí ve zdravotnickém zařízení nebo v zařízení sociálních služeb, nese poskytovatel uvedený v odstavci 3 po dobu 48 hodin od úmrtí náklady spojené s uložením lidských pozůstatků. Byla-li provedena pitva, počítá se lhůta 48 hodin od jejího ukončení. Pokud bylo v době podle věty první zajištěno pohřbení, nese poskytovatel náklady spojené s uložením lidských pozůstatků jen do doby zajištění pohřbení. Po uplynutí této lhůty nese náklady spojené s uložením lidských pozůstatků ve zdravotnickém zařízení nebo zařízení sociálních služeb a s jejich přepravou nebo uložením u jiné osoby vypravitel pohřbu.
- (5)** Pokud po uplynutí 48 hodin od úmrtí nemůže poskytovatel uvedený v odstavci 3 zajistit uložení lidských pozůstatků ve vlastním zařízení, zajistí jejich uložení u jiného poskytovatele uvedeného v odstavci 3 nebo u provozovatele pohřební služby; přitom si počínají tak, aby náklady spojené s přepravou a uložením lidských pozůstatků do pohřbení výrazně nepřevýšily obvyklé provozní náklady příslušného poskytovatele zdravotních nebo sociálních služeb za jejich chlazení, popřípadě mrazení.

§ 4a

- (1)** Otevřít konečnou rakev s lidskými pozůstatky nebo urnu s lidskými ostatky je oprávněn pouze vypravitel pohřbu.
- (2)** Otevřít hrob nebo hrobku na pohřebišti nebo provádět exhumaci je oprávněn pouze provozovatel pohřebiště nebo osoba uvedená v řádu pohřebiště podle § 19 odst. 2 písm. k) nebo provozovatel pohřební služby podle podmínek uvedených v řádu pohřebiště podle § 19 odst. 2 písm. l).
- (3)** Odstavci 1 a 2 není dotčeno oprávnění státního zástupce podle zvláštního právního předpisu¹⁰⁾.

§ 5

- (1)** Nesjedná-li ve lhůtě 96 hodin od oznámení úmrtí pohřbení těla zemřelého žádný vypravitel pohřbu ani žádný poskytovatel zdravotních služeb nebo univerzitní vysoká škola, která provádí anatomické pitvy v souladu s podmínkami stanovenými zvláštním právním předpisem²⁶⁾, neprojeví zájem o využití těla zemřelého pro potřeby lékařské vědy a výzkumu nebo k výukovým účelům, nebo nebyla-li zjištěna totožnost mrtvého do 1 týdne od zjištění úmrtí, zajistí pohřbení slušným způsobem podle místních zvyklostí obec, na jejímž území k úmrtí došlo nebo bylo tělo zemřelého nalezeno, případně vyloženo z dopravního prostředku. O zajištění pohřbení podle věty první může obec uzavřít veřejnoprávní smlouvu s jinou obcí; podmínka stanovená v § 63 odst. 1 větě první zákona o obcích se nepoužije.

ASOCIACE SOUKROMÝCH POHŘEBNÍCH SLUŽEB V ČR
POUZE PRO POTŘEBU SVÝCH ČLENŮ

- (2)** Zajišťuje-li obec pohřbení těla zemřelého zpopelněním, je jeho součástí uložení urny s lidskými ostatky na veřejném pohřebišti.
- (3)** Tělo zemřelého, u něhož nebyla zjištěna totožnost, může být pohřbeno pouze uložením do hrobu nebo hrobky. Je-li prokázáno, že se jedná o tělo zemřelého státního příslušníka cizího státu, může obec zajistit jeho zpopelnění v krematoriu až po obdržení souhlasu příslušného státu s tímto druhem pohřbení na území České republiky; pokud obec tento souhlas do 1 měsíce od oznámení úmrtí neobdrží, zajistí pohřbení uložením do hrobu nebo hrobky.
- (4)** Činnosti podle odstavců 1 až 3 jsou zajišťovány obcí v přenesené působnosti. Prováděcí právní předpis stanoví postup obce při zajišťování slušného způsobu pohřbení.
- (5)** Obec, která zajistila pohřbení podle odstavců 1 až 3, přihlásí svoji pohledávku z titulu účelně vynaložených nákladů na slušné pohřbení podle místních zvyklostí do pasiv pozůstalosti. Bylo-li řízení o pozůstalosti zastaveno, nebo nebyla-li k němu dána pravomoc českých soudů, uplatní obec náhradu těchto nákladů u Ministerstva pro místní rozvoj (dále jen „ministerstvo“).
- (6)** Osoba, u které je tělo zemřelého uloženo, je povinna neprodleně informovat obec, na jejímž území došlo k úmrtí nebo bylo tělo zemřelého nalezeno, případně vyloženo z dopravního prostředku, že nastaly skutečnosti podle odstavce 1.
- (7)** Krajská hygienická stanice může v případě, že osoba byla v době úmrtí nakažena nebezpečnou nemocí,
- a)** stanovit pro vypravitele pohřbu nebo provozovatele pohřební služby způsob zacházení s lidskými pozůstatky, a
- b)** rozhodnout o povinnosti vypravitele pohřbu, není-li možné vyloučit riziko nákazy, o pohřbení zpopelněním bez ohledu na vůli zemřelé osoby, případně osob uvedených v § 114 odst. 1 občanského zákoníku nebo vypravitele pohřbu, a to i v případech uvedených v odstavci 3.
- (8)** Odvolání proti rozhodnutí podle odstavce 7 nemá odkladný účinek.
- (9)** Náklady spojené s přepravou lidských pozůstatků a úkony s tím spojené, vyjma přepravy lidských pozůstatků na pitvu, hradí vypravitel pohřbu.

§ 5a

- (1)** Poskytovatel zdravotních služeb, v jehož zdravotnickém zařízení došlo k potratu nebo ukončení těhotenství na žádost ženy nebo ze zdravotních důvodů,
- a)** zajistí uložení jiných lidských pozůstatků pro účely jejich pohřbení po dobu 96 hodin od potratu nebo ukončení těhotenství; v takovém případě se pro účely tohoto zákona potrat nebo ukončení těhotenství považuje za takovou skutečnost, jako by šlo o úmrtí; § 4 odst. 4 a 5 se použijí přiměřeně,
- b)** vydá jiné lidské pozůstatky k pohřbení s identifikací jiných lidských pozůstatků na základě žádosti osoby uvedené v § 114 odst. 1 občanského zákoníku ve lhůtě podle písmene a).
- (2)** Pokud ve lhůtě podle odstavce 1 písm. a) nepožádá žádná z osob uvedených v § 114 odst. 1 občanského zákoníku o vydání jiných lidských pozůstatků k pohřbení, poskytovatel zdravotních služeb uvedený v § 4 odst. 3 s nimi naloží v souladu se zvláštním právním předpisem²⁷⁾.

§ 5b

Využívání údajů z informačních systémů veřejné správy

- (1)** Ministerstvo pro výkon působnosti tohoto zákona využívá ze základního registru obyvatel tyto údaje:
- a)** jméno, popřípadě jména, příjmení,
- b)** datum, místo a okres narození, u subjektu údajů, který se narodil v cizině, datum, místo a stát, kde se narodil,
- c)** státní občanství, popřípadě více státních občanství,
- d)** adresa místa pobytu,
- e)** datum, místo a okres úmrtí, jde-li o úmrtí subjektu údajů mimo území České republiky, datum úmrtí, místo a stát, na jehož území k úmrtí došlo; je-li vydáno rozhodnutí soudu o

ASOCIACE SOUKROMÝCH POHŘEBNÍCH SLUŽEB V ČR
POUZE PRO POTŘEBU SVÝCH ČLENŮ

prohlášení za mrtvého, den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti nebo den, který nepřežil.

(2) Ministerstvo pro výkon působnosti tohoto zákona využívá z informačního systému evidence obyvatel tyto údaje:

- a)** jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,
- b)** datum narození,
- c)** pohlaví,
- d)** místo a okres narození; v případě narození v cizině, místo a stát,
- e)** rodné číslo,
- f)** státní občanství, popřípadě více státních občanství,
- g)** adresa místa trvalého pobytu,
- h)** datum, místo a okres úmrtí; jde-li o úmrtí státního občana České republiky mimo území České republiky, datum úmrtí, místo a stát, na jehož území k úmrtí došlo,
- i)** den, který byl v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti, popřípadě jako den, který nepřežil.

(3) Ministerstvo pro výkon působnosti tohoto zákona využívá z informačního systému cizinců tyto údaje:

- a)** jméno, popřípadě jména, příjmení,
- b)** datum narození,
- c)** rodné číslo,
- d)** pohlaví,
- e)** místo a stát narození; v případě, že se cizinec narodil na území České republiky, místo a okres narození,
- f)** státní občanství, popřípadě více státních občanství,
- g)** druh a adresa místa pobytu na území České republiky,
- h)** datum, místo a okres úmrtí; jde-li o úmrtí mimo území České republiky, stát, na jehož území k úmrtí došlo, popřípadě datum úmrtí.

(4) Z údajů podle odstavců 1 až 3 lze v konkrétním případě využít vždy jen takové údaje, které jsou nezbytné ke splnění daného úkolu.

(5) Údaje, které jsou vedeny jako referenční údaje v základním registru obyvatel, se využijí z informačního systému evidence obyvatel nebo z informačního systému cizinců, pouze pokud jsou ve tvaru předcházejícím současný stav.

HLAVA II

POHŘEBNÍ SLUŽBA, BALZAMACE A KONZERVACE, KREMATORIUM

Díl 1

Pohřební služba

Provozování pohřební služby

§ 6

Provozování pohřební služby

(1) Provozování pohřební služby zahrnující činnosti spojené s úpravou lidských pozůstatků, jejich pohřbením a přepravou je koncesovanou živností, s výjimkou provozování pohřebiště, provádění balzamací a konzervací, zpopelňování lidských pozůstatků nebo lidských ostatků, včetně ukládání lidských ostatků do uren.

(2) Žadatel o koncesi na provozování pohřební služby musí prokázat svoji odbornou způsobilost, kterou se rozumí úspěšné získání profesní kvalifikace Sjednavatel pohřbení a profesní kvalifikace Pracovník pro úpravu a přepravu lidských pozůstatků podle zvláštního předpisu²⁸⁾ a

- a)** minimálně střední vzdělání s maturitní zkouškou a tříletá praxe v oblasti pohřebnictví, nebo
- b)** minimálně základní vzdělání a desetiletá praxe v oblasti pohřebnictví.

(3) K udělení koncese k provozování pohřební služby je nutné stanovisko krajské hygienické stanice. Krajská hygienická stanice vydá kladné stanovisko, pokud žadatel o koncesi má k dispozici

ASOCIACE SOUKROMÝCH POHŘEBNÍCH SLUŽEB V ČR
POUZE PRO POTŘEBU SVÝCH ČLENŮ

- a)** chladicí a mrazicí zařízení odpovídající požadavkům uvedeným v § 7 odst. 1 písm. a) a f),
- b)** silniční motorové vozidlo určené k přepravě lidských pozůstatků odpovídající požadavkům uvedeným v § 9 odst. 1 a
- c)** místnost pro úpravu těla zemřelého a pro uložení lidských pozůstatků do rakve odpovídající požadavkům uvedeným v § 7 odst. 1 písm. h).
- (4)** Chladicí a mrazicí zařízení podle odstavce 3 písm. a) a místnost pro úpravu těla zemřelého podle odstavce 3 písm. c) nesmí být umístěny v prostorách a areálech zdravotnického zařízení nebo zařízení sociálních služeb.

§ 7

Povinnosti provozovatele pohřební služby

(1) Provozovatel pohřební služby je povinen

- a)** upravit tělo zemřelého a k ukládání lidských pozůstatků do pohřbení používat rakve a výhradně chladicí, popřípadě mrazicí, zařízení, jejichž kapacita musí odpovídat průměrné tří denní potřebě, minimálně však se 3 místy,
- b)** před zahájením provozu vydat řád pro provozování pohřební služby, který musí být schválen krajskou hygienickou stanicí, zveřejnit ho na viditelném místě a vykonávat živnost v souladu s ním; obdobný postup musí být dodržen při každé změně řádu pro provozování pohřební služby,
- c)** zdržet se sjednávání pohřbení v prostorách a areálech zdravotnického zařízení nebo zařízení sociálních služeb, a to i prostřednictvím jiné osoby,
- d)** zdržet se při kontaktu s pozůstalými chování nešetného k jejich citům a umožnit při smutečních obřadech účast registrovaných církví, náboženských společností nebo jiných osob v souladu s projevenou vůlí zemřelé osoby, a pokud se tato osoba během svého života ke smutečnímu obřadu nevyslovila, také v souladu s projevenou vůlí osob uvedených v § 114 odst. 1 občanského zákoníku,
- e)** postupovat po převzetí těla zemřelého podle pokynů uvedených na listě o prohlídce zemřelého, případně stanovených státním zástupcem, který je k tomu oprávněn podle zvláštního právního předpisu¹⁰⁾,
- f)** ukládat lidské pozůstatky do pohřbení pouze v rakvi nebo v jiné obdobné schránce do chladicího zařízení zajišťujícího trvalé udržení teploty v rozmezí 0°C až +5°C a v případě, kdy doba od zjištění úmrtí prohlížejícím lékařem do pohřbení přesáhne 1 týden nebo kdy to vyžaduje stav lidských pozůstatků, v mrazicím zařízení zajišťujícím trvalé udržení teploty nižší než -10 °C,
- g)** předat provozovateli krematoria nebo pohřebiště společně s lidskými pozůstatky nebo lidskými ostatky doklad podle § 14 odst. 1 nebo 2 nebo § 22 odst. 2; v případě jiných lidských pozůstatků předat identifikaci jiných lidských pozůstatků,
- h)** bezúplatně umožnit vypraviteli pohřbu úpravu těla zemřelého a uložení lidských pozůstatků do rakve v místnosti se snadno omyvatelnými stěnami a nepropustnou podlahou, opatřené odpovídajícím osvětlením, přívodem teplé a studené vody, větráním a zabezpečením proti hmyzu, která je určena pro úpravu těla zemřelého, a pro uložení lidských pozůstatků do rakve, a umožnit mu nezbytnou hygienickou očistu,
- i)** vyzvat k převzetí a předat urnu s lidskými ostatky vypraviteli pohřbu způsobem a ve lhůtě stanovené řádem pro provozování pohřební služby; pokud do 12 měsíců ode dne výzvy provozovatele pohřební služby k převzetí vypravitel pohřbu urnu nepřeveze nebo není-li taková osoba, je provozovatel pohřební služby povinen zajistit uložení lidských ostatků do společného hrobu na veřejném pohřebišti,
- j)** vést evidenci o zacházení s lidskými pozůstatky a lidskými ostatky zejména v rozsahu
 - 1.** jméno, popřípadě jména, příjmení, místo a datum narození, je-li známo, místo a datum úmrtí, je-li známo, kopie listu o prohlídce zemřelého,
 - 2.** identifikace jiných lidských pozůstatků, a
 - 3.** kopie dokladu o zpopelnění nebo pohřbení, datum a čas převzetí lidských pozůstatků nebo lidských ostatků, datum a čas jejich uložení do chladicího, popřípadě mrazicího, zařízení,

datum a čas předání lidských pozůstatků nebo lidských ostatků provozovateli pohřebiště nebo krematoria, evidenční číslo vozidla, které lidské pozůstatky nebo lidské ostatky přepravilo,

k) dodržovat požadavky na technické vybavení podle § 6 odst. 3, a

l) provádět dezinfekci provozních prostor, místnosti pro úpravu těla zemřelého, chladicího a mrazicího zařízení, pracovních pomůcek a vozidel určených k přepravě lidských pozůstatků a lidských ostatků.

(2) Provozovatel pohřební služby je oprávněn převzít tělo zemřelého ke sjednanému pohřbení jen tehdy, je-li úmrtí nebo narození mrtvého dítěte doloženo

a) listem o prohlídce zemřelého vystaveným prohlížejícím lékařem a v případě provedení pitvy doplněným o příslušné údaje lékařem, který pitvu provedl, a postupovat podle pokynů na tomto listě uvedených,

b) v případě podezření ze spáchání trestného činu v souvislosti s úmrtím, kromě dokladů uvedených v písmenu a), i souhlasem státního zástupce, který je k tomu oprávněn podle zvláštního právního předpisu¹⁰⁾.

(3) Jiné lidské pozůstatky je provozovatel pohřební služby oprávněn převzít ke sjednanému pohřbení jen tehdy, je-li doložena identifikace jiných lidských pozůstatků.

(4) Evidence související s provozováním pohřební služby podle odstavce 1 písm. j) musí být vedena průkazně, pravdivě a čitelně ve formě svázané knihy. Zápisy se provádějí bez zbytečného odkladu.

§ 7a

Řád pro provozování pohřební služby

V řádu pro provozování pohřební služby provozovatel podrobně upraví zejména

a) rozsah poskytovaných služeb,

b) povinnosti vypravitele pohřbu v souvislosti s chováním v místnosti pro úpravu těla zemřelého a uložením lidských pozůstatků do rakve, se zachováním důstojnosti tohoto místa a pravidla užívání zařízení pohřební služby jinými osobami,

c) postup při ukládání lidských pozůstatků ve stavu pokročilého rozkladu do rakve a postup při jejich přepravě,

d) způsob uložení a evidence přepravovaných lidských pozůstatků a lidských ostatků od jejich převzetí až po uložení do hrobu nebo hrobky, případně předání provozovateli krematoria nebo k provedení balzamacce nebo konzervace v minimálním rozsahu stanoveném v § 7 odst. 1 písm. j),

e) postup při provádění dezinfekce provozních prostor, místnosti pro úpravu těla zemřelého, chladicího a mrazicího zařízení, pracovních pomůcek a vozidel určených k přepravě lidských pozůstatků a lidských ostatků,

f) způsob výzvy, převzetí a lhůtu k předání urny s lidskými ostatky vypraviteli pohřbu.

Přeprava lidských pozůstatků a lidských ostatků

§ 8

(1) Provozovatel pohřební služby je povinen zajistit

a) při převozech na místo pohřbení nebo při vystavení těla zemřelého jeho oblečení do šatů nebo rubáše, nebo, není-li oblečení možné, jeho důstojné zahalení a uložení v konečné rakvi; v ostatních případech mohou být uloženy i do rakve transportní nebo do transportního vaku,

b) uložení lidských pozůstatků, které jsou ve stavu pokročilého rozkladu, nebo těla zemřelého, které je nakaženo nebezpečnou nemocí, pouze do konečné rakve, a to v transportním vaku,

c) označení rakví a transportních vaků tak, aby odpovídalo dokumentaci vystavené prohlížejícím lékařem a nemohlo dojít k záměně lidských pozůstatků v nich uložených.

(2) Pokud přeprava nekonzervovaných nebo nebalzamovaných lidských pozůstatků přesahuje dobu 8 hodin nebo vzdálenost 500 km, musí provozovatel pohřební služby zajistit, aby byly lidské pozůstatky uloženy do neprodyšně uzavřené rakve nebo uloženy v chladicím, popřípadě mrazicím, zařízení.

(3) Pokud provozovatel pohřební služby zajišťuje přepravu lidských pozůstatků nebo exhumovaných lidských ostatků po pozemních komunikacích prostřednictvím jiného dopravce,

ASOCIACE SOUKROMÝCH POHŘEBNÍCH SLUŽEB V ČR
POUZE PRO POTŘEBU SVÝCH ČLENŮ

může uzavřít přepravní smlouvu za předpokladu, že obsahuje závazek dopravce uskutečnit přepravu jen dopravními prostředky odpovídajícími požadavkům stanoveným v § 9 odst. 1.

(4) Lidské pozůstatky může vedle provozovatele pohřební služby přepravovat k provedení pitvy jako součásti zdravotních služeb též poskytovatel zdravotních služeb za podmínek stanovených v § 9 odst. 1.

§ 9

(1) Lidské pozůstatky a exhumované nezpopeľněné lidské ostatky mohou být po pozemních komunikacích přepravovány pouze ve vozidle zvláštního určení, které musí být k takovému účelu schváleno podle jiného právního předpisu¹¹⁾ jako pohřební. Ložný prostor vozidla zvláštního určení musí být určen výhradně pro jejich přepravu v rakvích nebo v transportních nosítkách s vaky, a to včetně věcí určených pro konání pohřbu, které lze přepravovat společně, a musí být opatřen osvětlením a potřebnými úchyty pro upevnění rakví nebo transportních nosítek s vaky. Stěny a dno ložného prostoru musí být snadno omyvatelné.

(2) Přeprava lidských pozůstatků, na kterou se vztahují mezinárodní smlouvy, jimiž je Česká republika vázána, se provádí způsobem upraveným těmito smlouvami. Průvodní list k přepravě lidských pozůstatků, potřebný podle příslušné mezinárodní smlouvy,¹²⁾ vydává krajská hygienická stanice.

(3) Dojde-li k úmrtí na území státu, který není vázán příslušnou mezinárodní smlouvou,¹³⁾ je pro přepravu těla zemřelého na území České republiky nebo přepravu přes její území nutný souhlas diplomatické mise nebo konzulárního úřadu příslušného k zastupování zájmů České republiky. Souhlas může být vydán po předložení dokladu o úmrtí podle § 22 odst. 2 a potvrzení o tom, že proti přepravě není námitek z hlediska trestněprávního nebo zdravotního, zejména že osoba, která má být přepravována, nebyla v době úmrtí nakažena nebezpečnou nemocí. Stejný postup se uplatňuje i u těla zemřelého státního příslušníka cizího státu na území České republiky vůči diplomatickým misím nebo konzulárním úřadům států, jejichž občanem zemřelý byl.

Díl 2

Balzamace a konzervace

§ 10

(1) Provádění balzamace a konzervace je koncesovanou živností.⁶⁾

(2) Žadatel o koncesi na provádění balzamace a konzervace musí prokázat svoji odbornou způsobilost, kterou se rozumí úspěšné získání profesní kvalifikace Pracovník pro úpravu a přepravu lidských pozůstatků a profesní kvalifikace Pracovník pro vyšší hygienické zaopatření těl zemřelých podle zvláštního právního předpisu²⁸⁾, a absolvování specializované odborné přípravy zaměřené na odbornou problematiku související s balzamací a konzervací a

a) vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu v oblasti všeobecného lékařství,

b) vysokoškolské vzdělání v bakalářském studijním programu v oblasti zdravotnictví,

c) vyšší odborné vzdělání skupiny oborů vzdělání Zdravotnictví, Diplomovaná všeobecná sestra, Diplomovaná dětská sestra, Diplomovaná sestra pro intenzivní péči nebo Diplomovaná porodní asistentka,

d) střední vzdělání skupiny oborů vzdělání Zdravotnictví, Všeobecná sestra, Dětská sestra nebo Porodní asistentka, nebo

e) minimálně střední vzdělání s maturitní zkouškou a pětiletou praxí v provádění balzamace a konzervace.

(3) Specializovaná odborná příprava podle odstavce 2 je zajišťována podle zvláštního právního předpisu;⁷⁾ její obsah a rozsah včetně náležitostí dokladu úspěšného absolvování specializované odborné přípravy stanoví prováděcí právní předpis.

(4) K udělení koncese k provádění balzamace a konzervace je nutné stanovisko krajské hygienické stanice⁸⁾ vydané podle zvláštního právního předpisu.⁹⁾ Krajská hygienická stanice vydá kladné stanovisko, pokud žadatel o koncesi má vhodnou místnost k provádění

balzamace a konzervace a vybavení, které bude k provádění balzamace a konzervace užívat, není v rozporu s požadavky na ochranu veřejného zdraví.

§ 10a

Řád pro provádění balzamace a konzervace

(1) Před zahájením provozování balzamace a konzervace je provozovatel této živnosti povinen vydat řád pro provádění balzamace a konzervace, který musí být schválen krajskou hygienickou stanicí, a vykonávat živnost v souladu s ním; obdobný postup musí být dodržen při každé změně řádu pro provádění balzamace a konzervace.

(2) Řád pro provádění balzamace a konzervace musí být zveřejněn na viditelném místě. Provozovatel v něm podrobně upraví zejména

a) rozsah poskytovaných služeb,

b) povinnosti osob, které provádějí balzamaci a konzervaci, a dalších osob podílejících se na zajištění této činnosti s ohledem na zachování piety,

c) postup při přepravě, balzamaci a konzervaci lidských pozůstatků a

d) způsob uložení a evidence balzamovaných lidských pozůstatků od jejich převzetí až po uložení do hrobu nebo hrobky, případně předání provozovateli krematoria.

§ 11

Osoba provádějící balzamace a konzervace je

a) povinna zdržet se při kontaktu s pozůstalými chování nešetného k jejich citům,

b) oprávněna převzít tělo zemřelého k balzamaci nebo konzervaci jen tehdy, je-li skutečnost úmrtí doložena listem o prohlídce zemřelého vystaveným prohlížejícím lékařem a v případě provedení pitvy doplněným o příslušné údaje lékařem, který pitvu provedl; v případě podezření ze spáchání trestného činu v souvislosti s úmrtím je kromě toho nutný i písemný souhlas státního zástupce, který je k tomu oprávněn podle zvláštního právního předpisu¹⁰⁾,

c) oprávněna jiné lidské pozůstatky převzít jen tehdy, je-li doložena identifikace jiných lidských pozůstatků.

Díl 3

Krematorium

§ 12

Zřízení krematoria

Krematorium lze zřídit jen na základě územního rozhodnutí¹⁴⁾ a následného stavebního povolení; dotčenými orgány jsou vždy také krajská hygienická stanice a orgán ochrany ovzduší.

Provozování krematoria

§ 13

(1) Provozování krematoria zahrnující pohřbívání lidských pozůstatků nebo zpopelňování exhumovaných lidských ostatků v konečné rakvi a související zacházení s ní, manipulaci s lidskými ostatky, ukládání lidských ostatků do uren, jejich předávání a vedení související evidence, je koncesovanou živností⁶⁾.

(2) Žadatel o koncesi na provozování krematoria musí prokázat svoji odbornou způsobilost, kterou se rozumí úspěšné získání profesní kvalifikace Obsluha kremačního zařízení a profesní kvalifikace Administrátor krematoria podle zvláštního právního předpisu²⁸⁾ a

a) minimálně střední vzdělání s maturitní zkouškou a tříletá praxe v oblasti pohřebnictví, nebo
b) minimálně základní vzdělání a desetiletá praxe v oblasti pohřebnictví.

(3) K udělení koncese k provozování krematoria je nutné stanovisko krajské hygienické stanice⁸⁾. Krajská hygienická stanice vydá kladné stanovisko, pokud žadatel o koncesi bude pro uložení lidských pozůstatků do zpopelnění používat chladicí a mrazicí zařízení, které odpovídá podmínkám stanoveným v § 7 odst. 1 písm. f).

§ 14

(1) Provozovatel krematoria je oprávněn převzít tělo zemřelého nebo lidské ostatky ke zpopelnění a zpopelnit je jen tehdy, je-li skutečnost úmrtí doložena úmrtním listem, průvodním listem k přepravě těla zemřelého (umrlčí pas), zprávou oprávněného orgánu cizího státu nebo

ASOCIACE SOUKROMÝCH POHŘEBNÍCH SLUŽEB V ČR
POUZE PRO POTŘEBU SVÝCH ČLENŮ

listem o prohlídce zemřelého vystaveným podle zvláštního právního předpisu; v případě podezření ze spáchání trestného činu v souvislosti s úmrtím je kromě toho nutný i písemný souhlas státního zástupce nebo jiného orgánu činného v trestním řízení, který je k tomu oprávněn podle zvláštního právního předpisu¹⁰).

(2) Jiné lidské pozůstatky je provozovatel krematoria oprávněn převzít ke zpopelnění jen tehdy, je-li doložena identifikace jiných lidských pozůstatků.

(3) Provozovatel krematoria je povinen

a) zpopelňovat v krematoriu pouze lidské pozůstatky nebo exhumované lidské ostatky,

b) před zahájením provozu vydat řád krematoria, který musí být schválen krajskou hygienickou stanicí a zveřejněn na viditelném místě, a krematorium provozovat v souladu s tímto řádem a zvláštními právními předpisy¹⁵); obdobný postup musí být dodržen při každé změně řádu krematoria,

c) zdržet se při kontaktu s pozůstalými chování nešetného k jejich citům a umožnit při smutečních obřadech účast registrovaných církví, náboženských společností nebo jiných osob v souladu s projevenou vůlí zemřelé osoby, a pokud se tato osoba během svého života ke smutečnímu obřadu nevyslovila, také v souladu s projevenou vůlí osob uvedených v § 114 odst. 1 občanského zákoníku,

d) ukládat lidské pozůstatky do zpopelnění pouze v konečné rakvi do chladicího nebo mrazicího zařízení splňujícího požadavky uvedené v § 7 odst. 1 písm. f). To neplatí, provede-li zpopelnění lidských pozůstatků do 48 hodin od jejich převzetí; v tomto případě je provozovatel krematoria povinen zajistit jejich uložení do doby zpopelnění v chladicím zařízení zajišťujícím trvalé udržení teploty v rozmezí od 0 °C do +5 °C, i když doba od zjištění úmrtí prohlížejícím lékařem přesáhla nebo přesáhne 1 týden,

e) zajistit, aby rakev s lidskými pozůstatky nebo exhumovanými lidskými ostatky byla před zasunutím do kremační pece opatřena značkou nezničitelnou ohněm obsahující číslo záznamu o zpopelnění v návaznosti na jím vedenou evidenci lidských pozůstatků a lidských ostatků,

f) vypraviteli pohřbu vystavit doklad o zpopelnění obsahující

1. číslo záznamu o zpopelnění podle písmene g),

2. jednoznačnou identifikaci provozovatele krematoria a pohřební služby, který lidské pozůstatky nebo exhumované lidské ostatky do krematoria přivezl,

3. údaje o zemřelém v rozsahu jméno, popřípadě jména, a příjmení, místo a datum narození a úmrtí,

4. údaje o jiných lidských pozůstatcích v rozsahu identifikace jiných lidských pozůstatků,

5. datum pohřbení lidských pozůstatků nebo zpopelnění lidských ostatků,

g) uložit lidské ostatky zbavené kovových a jiných nespalitelných příměsí spolu se značkou uvedenou v písmenu e) do pevně uzavíratelné urny a označit ji číslem záznamu o zpopelnění v návaznosti na jím vedenou evidenci lidských pozůstatků a lidských ostatků, a údaji podle § 15 odst. 2 písm. a) a b),

h) vyzvat k převzetí a předat urnu s lidskými ostatky vypraviteli pohřbu nebo provozovateli pohřební služby způsobem a ve lhůtě stanovené řádem krematoria; pokud vypravitel pohřbu nebo provozovatel pohřební služby do 12 měsíců ode dne zpopelnění urnu od provozovatele krematoria nepřevzme, je provozovatel krematoria povinen lidské ostatky uložit do společného hrobu na veřejném pohřebišti.

§ 15

(1) Provozovatel krematoria v řádu krematoria vydaném podle § 14 odst. 3 písm. b) upraví zejména

a) postup při přijímání lidských pozůstatků a lidských ostatků ke zpopelnění, včetně druhů rakví, které je možné zpopelňovat,

b) způsob evidence lidských pozůstatků a lidských ostatků do zpopelnění,

c) povinnosti návštěvníků krematoria v souvislosti s pořádkem v krematoriu, zachováním důstojnosti tohoto místa a pravidla užívání zařízení krematoria,

d) způsob uložení lidských pozůstatků nebo lidských ostatků,

- e) podmínky zpopelňování lidských pozůstatků a lidských ostatků,
 - f) způsob ukládání lidských ostatků do uren,
 - g) uskladnění a předávání uren s lidskými ostatky,
 - h) způsob výzvy a převzetí urny s lidskými ostatky a lhůtu k jejímu předání vypraviteli pohřbu nebo provozovateli pohřební služby.
- (2) Provozovatel krematoria vede evidenci lidských pozůstatků a lidských ostatků, které mu byly předány ke zpopelnění, obsahující zejména
- a) jméno, popřípadě jména, a příjmení zemřelých, jejichž těla nebo lidské ostatky byly v krematoriu zpopelněny,
 - b) místo a datum jejich narození a úmrtí, pokud jsou známy,
 - c) záznam o nebezpečné nemoci, pokud lidské pozůstatky, které byly zpopelněny, byly touto nemocí nakaženy,
 - d) datum a hodinu převzetí lidských pozůstatků nebo lidských ostatků ke zpopelnění, včetně přidělení čísla v evidenci,
 - e) druh rakve, vložky do rakve a transportního vaku,
 - f) jednoznačnou identifikaci osoby předávající lidské pozůstatky nebo lidské ostatky,
 - g) datum a hodinu uložení do chladicího, popřípadě mrazicího, zařízení,
 - h) datum zpopelnění a číslo záznamu o zpopelnění,
 - i) datum výzvy k převzetí urny s lidskými ostatky a datum jejího vydání nebo odeslání, včetně jména a adresy jejího příjemce, nebo, pokud nebyla urna převzata podle § 14 odst. 3 písm. h), datum a místo, kde byly lidské ostatky uloženy do společného hrobu.
- (3) Evidence související s provozováním krematoria podle odstavce 2 musí být vedena průkazně, pravdivě a čitelně ve formě svázané knihy. Zápisy se provádějí bez zbytečného odkladu.

HLAVA III

VEŘEJNÉ POHŘEBIŠTĚ

§ 16

(1) Provozování veřejného pohřebiště je službou ve veřejném zájmu zajišťovanou obcí v samostatné působnosti nebo registrovanou církví nebo náboženskou společností (dále jen "provozovatel pohřebiště"). Nemůže-li obec zajistit provozování veřejného pohřebiště v územním obvodu své působnosti, je povinna zajistit provozování veřejného pohřebiště v jiné obci v okolí na základě dohody s provozovatelem pohřebiště.

(2) Jestliže obec ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona provozovala veřejné pohřebiště na pozemku ve vlastnictví církve nebo náboženské společnosti, je oprávněna provozovat toto veřejné pohřebiště i nadále. V takovém případě může registrovaná církev nebo náboženská společnost ve lhůtě 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona obci písemně oznámit, že nadále hodlá veřejné pohřebiště provozovat sama, a vyzvat ji ke smluvnímu vypořádání vztahů souvisejících se změnou provozovatele pohřebiště. Jestliže registrovaná církev nebo náboženská společnost ve stanovené lhůtě svůj požadavek na změnu provozovatele pohřebiště u obce neuplatní, může tak učinit nejdříve za 10 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Změnou provozovatele pohřebiště nesmí dojít k narušení provozu veřejného pohřebiště.

§ 17

Zřízení veřejného pohřebiště

Veřejné pohřebiště lze zřídit na návrh obce nebo registrované církve a náboženské společnosti jen na pozemku v jejich vlastnictví na základě rozhodnutí o změně využití území podle zvláštního právního předpisu¹⁴⁾ a následného povolení stavby, je-li podle tohoto právního předpisu vyžadováno. Dotčenými orgány jsou vždy také krajská hygienická stanice, která vydává stanovisko z hlediska ochrany veřejného zdraví, obecní úřad obce s rozšířenou působností, který vydává stanovisko z hlediska souladu s územně plánovací dokumentací a z hlediska uplatňování cílů a úkolů územního plánování, a vodoprávní úřad, který vydává stanovisko z hlediska ochrany podzemních vod. Mají-li být součástí veřejného pohřebiště

hroby nebo hrobky, je obec nebo registrovaná církev a náboženská společnost povinna kromě podkladů stanovených zvláštním právním předpisem¹⁴⁾ předložit i výsledky hydrogeologického průzkumu, z nichž je patrné, že pozemek je k takovému způsobu pohřbívání vhodný. Ke zřízení jednotlivých hrobů, hrobek, úložišť jednotlivých uren a hrobových zařízení na pohřebišti není třeba rozhodnutí o jejich umístění podle zvláštního právního předpisu¹⁴⁾ ani povolení stavby.

Provozování veřejného pohřebiště

§ 18

(1) Provozování veřejného pohřebiště zahrnuje zejména výkopové práce související s pohřbením a exhumací, správu a údržbu veřejného pohřebiště, pronájem hrobových míst a vedení související evidence.

(2) Zajišťuje-li provozovatel veřejného pohřebiště jeho provozování prostřednictvím jiné právnické nebo podnikající fyzické osoby, vztahují se na tuto osobu povinnosti upravené v § 20 písm. a) až c), § 21 odst. 1 a v § 22 odst. 1 a 5. Tato osoba oznamuje provozovateli pohřebiště skutečnosti uvedené v § 20 písm. d).

(3) K provozování veřejného pohřebiště a změnám řádu veřejného pohřebiště je nutný předchozí souhlas krajského úřadu. Krajský úřad vydá souhlas za předpokladu, že řád veřejného pohřebiště byl vypracován v souladu s požadavky stanovenými zákonem.

(4) Provozovatel pohřebiště je povinen předložit krajskému úřadu veškeré podklady, které si pro tento účel vyžádá.

§ 19

Řád veřejného pohřebiště

(1) Provozovatel pohřebiště nebo právnická nebo podnikající fyzická osoba zajišťující v souladu s § 18 odst. 2 provoz veřejného pohřebiště se při své činnosti řídí řádem veřejného pohřebiště.

(2) Řád veřejného pohřebiště musí být zveřejněn v místě na daném veřejném pohřebišti obvyklém. V řádu veřejného pohřebiště jeho provozovatel zejména podrobně upraví

a) podmínky pro sjednání nájmu hrobového místa, které musí být stejné pro všechny osoby,
b) rozsah služeb poskytovaných na veřejném pohřebišti a stanovení druhů konečných rakví pro ukládání do hrobů a hrobek, a to včetně vložek a vystýlek do rakví, transportních vaků a rubášů,

c) jsou-li součástí veřejného pohřebiště hroby, tlecí dobu pro lidské ostatky do nich ukládané v souladu s § 22 odst. 3,

d) povinnosti nájemců hrobového místa při záměru zřízení hrobky,

e) podmínky pro povolování exhumace po tlecí době,

f) povinnosti návštěvníků veřejného pohřebiště v souvislosti s pořádkem na veřejném pohřebišti a zachováním důstojnosti tohoto místa a způsob a pravidla užívání zařízení veřejného pohřebiště (např. obřadních síní), pokud je této úpravy třeba,

g) povinnosti provozovatele pohřebiště a dalších osob vykonávajících činnosti související se zajištěním řádného provozu veřejného pohřebiště,

h) povinnosti nájemce hrobového místa,

i) dobu, po kterou je veřejné pohřebiště přístupno návštěvníkům,

j) omezení vyplývající z územního rozhodnutí o zřízení veřejného pohřebiště,

k) je-li veřejné pohřebiště provozováno prostřednictvím právnické nebo podnikající fyzické osoby, informace o této skutečnosti spolu s uvedením jejího jména a adresy, jde-li o fyzickou osobu, nebo názvu a sídla, jde-li o právnickou osobu,

l) podmínky pro dohled nad provozovatelem pohřební služby, který na základě smlouvy s vypravitelem pohřbu hodlá na pohřebišti provádět práce podle § 4a odst. 2.

§ 20

Provozovatel pohřebiště je povinen

a) do hrobu nebo do hrobky pohřbívat pouze lidské pozůstatky nebo ukládat lidské ostatky a provozovat veřejné pohřebiště v souladu se zveřejněným řádem pohřebiště, tímto zákonem a zvláštními právními předpisy,¹⁸⁾

b) zdržet se při kontaktu s pozůstalými chování nešetného k jejich citům a umožnit při smutečních obřadech účast registrovaných církví, náboženských společností nebo jiných osob v souladu s projevenou vůlí zemřelé osoby, a pokud se tato osoba během svého života ke smutečnímu obřadu nevyslovila, také v souladu s projevenou vůlí osob uvedených v § 114 odst. 1 občanského zákoníku,

c) vést evidenci související s provozováním veřejného pohřebiště a vypraviteli pohřbu vystavit doklad o pohřbení obsahující číslo hrobu nebo hrobky, jméno, popřípadě jména, a příjmení zemřelého, místo a datum jeho narození, úmrtí, pohřbení a jednoznačnou identifikaci právnické nebo podnikající fyzické osoby, která pohřbení provedla; u jiných lidských pozůstatků vést evidenci v rozsahu identifikace jiných lidských pozůstatků,

d) v případě, že lidské ostatky nejsou ani po uplynutí stanovené tlecí doby zetlelé, neprodleně zajistit příslušné podklady pro stanovení nové tlecí doby ve smyslu § 22 odst. 3, na jejich základě navrhnout novou tlecí dobu, vyžádat si k ní stanovisko krajské hygienické stanice a na základě tohoto stanoviska upravit odpovídajícím způsobem řád veřejného pohřebiště,

e) v případě zákazu pohřbívání bezodkladně písemně informovat krajský úřad a nájemce hrobových míst, pokud je mu známa jejich adresa, a současně informovat krajský úřad a veřejnost o tomto zákazu v místě na daném veřejném pohřebišti obvyklém,

f) v případě rušení pohřebiště splnit podmínky § 24 a

1. po podání žádosti o vydání rozhodnutí o zrušení pohřebiště u krajského úřadu informovat nájemce hrobových míst o zahájení řízení podle § 24 odst. 1, pokud je mu známa jejich adresa, a současně tuto informaci zveřejnit na místě na daném pohřebišti obvyklém,

2. písemně informovat nájemce hrobových míst o vydání rozhodnutí podle § 24 odst. 1 a datu, k němuž má být pohřebiště zrušeno, pokud je mu známa jejich adresa, a současně tuto informaci zveřejnit na místě na daném pohřebišti obvyklém,

3. pokud nájemci hrobových míst před zveřejněným dnem zrušení pohřebiště nepřemístí lidské ostatky na jiné pohřebiště, ponechat je na místě,

4. je-li provozovatelem veřejného pohřebiště obec, informovat vlastníka hrobky, náhrobku a ostatního hrobového zařízení, pokud mu je znám, že s nimi bude naloženo jako s věcmi opuštěnými; není-li provozovatelem veřejného pohřebiště obec, odevzdat tyto věci obci, na jejímž území se zrušené pohřebiště nachází, s uvedením kontaktních údajů jejich vlastníka, pokud je ke dni zrušení veřejného pohřebiště neodstranil, a o tomto postupu předem vlastníka informovat,

5. pokud má být využito zrušeného pohřebiště k účelu, při kterém je třeba prohloubit terén, zajistit exhumaci všech lidských ostatků a jejich uložení do společného hrobu na jiném pohřebišti; s nalezenými předměty, u nichž se předpokládá, že jsou zhotoveny z drahých kovů, nebo s předměty, které mají kulturně-historickou hodnotu, ponechanými v hrobech a hrobkách, naložit obdobně jako v bodu 4,

6. pokud jsou na pohřebišti zřízeny vsypové a rozptylové louky, zajistit přemístění tohoto travního porostu se zeminou na jiné pohřebiště,

g) provozovateli pohřební služby nebo vypraviteli pohřbu umožnit pohřbení nebo uložení lidských ostatků na pohřebišti; provozovatel pohřebiště má nárok na úhradu přiměřených nákladů za poskytnuté související služby.

§ 21

Evidence související s provozováním veřejného pohřebiště

(1) Evidence související s provozováním pohřebiště vedená podle § 20 písm. c) obsahuje následující údaje:

a) jméno, popřípadě jména, a příjmení zemřelých, jejichž lidské ostatky jsou na pohřebišti uloženy,

b) místo a datum jejich narození a úmrtí, pokud jsou známy,

- c)** údaje o jiných lidských pozůstatcích v rozsahu identifikace jiných lidských pozůstatků,
- d)** datum uložení lidských pozůstatků nebo lidských ostatků na pohřebiště včetně jejich exhumace, určení hrobového místa, hloubky pohřbení, druhu rakve, vložky do rakve nebo transportního vaku; u lidských ostatků druh a číslo urny a v případě vsypu i místo jejich uložení,
- e)** záznam o nebezpečné nemoci, pokud lidské pozůstatky, které byly uloženy do hrobu nebo hrobky, byly touto nemocí nakaženy,
- f)** jméno, popřípadě jména, příjmení, adresu místa trvalého pobytu a datum narození nájemce hrobového místa, jde-li o fyzickou osobu, nebo obchodní jméno, nebo obchodní firmu, sídlo a identifikační číslo osoby nájemce hrobového místa, jde-li o právnickou osobu,
- g)** datum uzavření nájemní smlouvy a dobu trvání závazku včetně údajů o změně smlouvy,
- h)** údaje o hrobce, náhrobku a hrobovém zařízení daného hrobového místa, včetně údajů o vlastníkovi, pokud je znám,
- i)** údaje o skutečnosti uvedené v § 20 písm. d), pokud nastala,
- j)** údaje o zákazu pohřbívání a době jeho trvání, pokud byl zákaz vydán,
- k)** údaje o skutečnostech uvedených v § 20 písm. f) bodech 3 až 6, pokud nastaly, v případě rušení pohřebiště.

(2) Evidence související s provozováním pohřebiště podle § 20 písm. c) musí být vedena průkazně, pravdivě a čitelně ve formě svázané knihy. Zápisy se provádějí bez zbytečného odkladu.

§ 22

Ukládání lidských pozůstatků a jejich exhumace

(1) Hroby pro ukládání lidských pozůstatků musí splňovat následující požadavky:

- a)** jejich hloubka musí být u dospělých osob a dětí od 10 let nejméně 1,5 m, u dětí mladších 10 let nejméně 1,2 m,
- b)** dno hrobu nebo hrobky musí ležet nad úrovní kolísání hladiny podzemní vody,
- c)** boční vzdálenosti mezi jednotlivými hroby musí činit nejméně 0,3 m.

(2) Provozovatel pohřebiště je oprávněn převzít tělo zemřelého k pohřbení do hrobu nebo hrobky nebo lidské ostatky k uložení jen tehdy, je-li skutečnost úmrtí doložena úmrtním listem, průvodním listem k přepravě těla zemřelého (umrlčí pas), zprávou oprávněného orgánu cizího státu nebo listem o prohlídce zemřelého; v případě podezření ze spáchání trestného činu v souvislosti s úmrtím je kromě toho nutný i písemný souhlas státního zástupce nebo jiného orgánu činného v trestním řízení, který je k tomu oprávněn podle zvláštního právního předpisu¹⁰⁾. Pro převzetí jiných lidských pozůstatků k pohřbení do hrobu nebo hrobky se postupuje obdobně, přičemž postačí doložení identifikace jiných lidských pozůstatků.

(3) Nežpopelněné lidské ostatky musí být uloženy v hrobě po tlecí dobu, která se zřetelem ke složení půdy musí trvat minimálně 10 let. Konkrétní délku tlecí doby pro veřejné pohřebiště stanoví jeho provozovatel v řádu veřejného pohřebiště na základě výsledků hydrogeologického průzkumu, vyžádaného stanoviska krajské hygienické stanice a místních zvyklostí.

(4) Před uplynutím tlecí doby mohou být do téhož hrobu uloženy další lidské pozůstatky, pokud je možné je umístit nad úroveň naposledy pohřbených lidských pozůstatků a vrstva ulehle zemin nad rakví bude činit nejméně 1 m.

(5) Před uplynutím tlecí doby mohou být lidské ostatky exhumovány na žádost nájemce hrobového místa jen se souhlasem krajské hygienické stanice, nebo nařídí-li exhumaci v trestním řízení předseda senátu nebo státní zástupce. Bez ohledu na uplynutí tlecí doby doloží nájemce hrobového místa k žádosti o exhumaci vždy skutečnost úmrtí podle odstavce 2 a písemný souhlas osoby uvedené v § 114 odst. 1 občanského zákoníku. Náklady na exhumaci hradí ten, kdo o ni požádal; provozovatel pohřebiště zajistí při exhumaci provoz na pohřebišti tak, aby nebyl narušen veřejný pořádek a aby byl vyloučen přenos možné nákazy.

(6) Pokud jsou lidské ostatky uloženy v hrobu nebo hrobce, není třeba k jejich přemístění v rámci hrobu nebo hrobky, nemá-li být rakev otevřena, souhlasu krajské hygienické stanice.

(7) Lidské ostatky je možné uložit na veřejném pohřebišti, popřípadě exhumovat, vždy jen se souhlasem provozovatele pohřebiště a způsobem, který odpovídá podmínkám pohřbívání a exhumace na daném veřejném pohřebišti.

§ 23

Zákaz pohřbívání

(1) V případě, že by dalším pohřbíváním mohlo dojít k ohrožení veřejného zdraví nebo vodního hospodářství, může o zákazu pohřbívání v části veřejného pohřebiště nebo na celém jeho území rozhodnout krajská hygienická stanice.²⁰⁾

(2) Na veřejném pohřebišti, kde je zakázáno pohřbívání lidských pozůstatků do hrobů podle odstavce 1, lze nadále pohřbívat do hrobek, pokud orgán, který o zákazu pohřbívání rozhodoval, nerozhodl jinak.

§ 24

Zrušení veřejného pohřebiště

(1) Veřejné pohřebiště může být zrušeno jen ve veřejném zájmu a na základě rozhodnutí krajského úřadu, kterým je současně vyhlášen i zákaz pohřbívání, je-li to nutné. Veřejné pohřebiště může být zrušeno až po uplynutí všech dob, po které se provozovatel pohřebiště zavázal hrobová místa přenechat k užívání, nejdříve však po uplynutí tlecí doby od posledního uložení lidských pozůstatků do hrobu.

(2) Je-li z důvodu veřejného zájmu výjimečně nutné zrušit veřejné pohřebiště před uplynutím dob uvedených v odstavci 1, je krajský úřad povinen zajistit a uhradit exhumace a převezení lidských ostatků, jakož i přemístění zeminy a travního porostu z rozptylových a vsypových luk, na jiné vhodné veřejné pohřebiště.

(3) Zrušení hrobů a hrobek prohlášených za kulturní památky lze provést pouze po předchozím zrušení jejich prohlášení za kulturní památky Ministerstvem kultury.²¹⁾ Při rušení válečných hrobů se postupuje podle zvláštního právního předpisu.^{21a)}

(4) Náklady spojené s pracemi v souvislosti se zrušením veřejného pohřebiště podle § 20 písm. f) bodů 3, 5 a 6 hradí ten, v jehož zájmu má být veřejné pohřebiště zrušeno.

(5) V případě, že obci byly předány hrobky, náhrobky a hrobová zařízení podle § 20 písm. f) bodu 4 nebo cenné předměty podle § 20 písm. f) bodu 5, obec s těmito věcmi naloží jako s věcmi opuštěnými.

(6) Pokud je provozovatel pohřebiště povinen postupovat podle § 20 písm. f) bodu 6, musí provést u rozptylové louky skrývku a přemístění porostu a zeminy do hloubky 10 cm, u vsypové louky skrývku a přemístění travního porostu a zeminy do hloubky odpovídající nejnižší úrovni uložení lidských ostatků.

§ 25

Užívání hrobového místa

(1) Nájem hrobového místa (dále jen "nájem") vzniká na základě smlouvy o nájmu hrobového místa uzavřené mezi provozovatelem pohřebiště jako pronajímatelem a nájemcem (dále jen "smlouva o nájmu"). Smlouva o nájmu musí mít písemnou formu.

(2) V případě, že se jedná o nájem hrobového místa v podobě hrobu, musí být doba, na niž se smlouva o nájmu uzavírá, stanovena tak, aby od pohřbení mohla být dodržena tlecí doba stanovená pro veřejné pohřebiště, na němž se hrob nachází.

(3) Nájem hrobového místa lze sjednat i na dobu předcházející pohřbení nebo uložení urny. Podnájem hrobového místa je zakázán.

(4) Nájemce je povinen vlastním nákladem zajišťovat údržbu pronajatého hrobového místa v rozsahu stanoveném smlouvou o nájmu a oznamovat provozovateli pohřebiště veškeré změny údajů potřebných pro vedení evidence veřejného pohřebiště.

(5) Právo nájmu hrobového místa přechází na osobu, kterou nájemce určil, popřípadě na svěřenský fond určený nájemcem. Je-li nájemcem fyzická osoba a není-li přechod nájmu na určenou osobu možný, anebo neurčil-li nájemce nikoho, přechází právo nájmu na jeho manžela, není-li ho, na jeho děti, není-li jich, na jeho rodiče, není-li jich, na jeho sourozence; nežijí-li, pak na jejich děti. Není-li přechod práva nájmu na žádnou z těchto osob možný,

přechází právo nájmu na dědice zemřelého. Osoba, na niž právo nájmu přešlo, je povinna sdělit provozovateli pohřebiště bez zbytečného odkladu údaje potřebné pro vedení evidence veřejného pohřebiště; to platí i pro správce svěřenského fondu.

(6) Provozovatel pohřebiště může odstoupit od smlouvy o nájmu, s výjimkou smlouvy o nájmu hrobového místa, kde dosud neuplynula stanovená tlečí doba, jestliže nájemce neuhradí dlužné nájemné do 3 měsíců ode dne, kdy ho k tomu provozovatel písemně vyzval.

(7) Provozovatel pohřebiště je povinen písemně upozornit nájemce na skončení sjednané doby nájmu nejméně 90 dnů před jejím skončením. Není-li mu trvalý pobyt nebo sídlo nájemce znám, uveřejní tuto informaci na veřejném pohřebišti způsobem, který je v místě obvyklý, nejméně 60 dnů před skončením sjednané doby nájmu a po dobu minimálně jednoho roku od uplynutí tlečí doby od posledního uložení lidských pozůstatků do hrobu a odkaz na uveřejněnou informaci umístí vhodným způsobem na příslušné hrobové místo.

(8) Jestliže nájemce podá před uplynutím sjednané doby nájmu návrh na prodloužení doby trvání smlouvy o nájmu a plní své povinnosti uvedené v odstavci 4, může provozovatel pohřebiště jeho návrh odmítnout jen v případě, má-li být veřejné pohřebiště zrušeno podle § 24 odst. 1.

HLAVA IV

DOZOR NAD DODRŽOVÁNÍM ZÁKONA

Díl 1

Dozor v pohřebnictví

§ 25a

(1) Dozor nad dodržováním povinností právnických nebo podnikajících fyzických osob stanovených v

a) § 4 odst. 1 písm. b), c) a e) provádí ministerstvo,

b) § 4 odst. 1 písm. a) a g) provádí krajská hygienická stanice,

c) § 4 odst. 1 písm. h) provádí krajský úřad.

(2) Dozor nad dodržováním povinností provozovatelů pohřebních služeb, krematorií, osob provádějících konzervaci a balzamací a poskytovatelů zdravotních a sociálních služeb podle § 4 odst. 3, stanovených v

a) § 7 odst. 1 písm. a), c), d), g) a h), § 8 odst. 1 a 2, § 9 odst. 1, § 11 písm. a), § 14 odst. 3 písm. a), c), e), f) a g) a v § 20 písm. b) provádí ministerstvo,

b) § 6 odst. 4, § 7 odst. 1 písm. b), § 10a a v § 14 odst. 3 písm. b) provádí živnostenský úřad,

c) § 7 odst. 1 písm. f), j), k) a l), § 7 odst. 4, § 14 odst. 3 písm. d) a v § 15 odst. 2 a 3 provádí krajská hygienická stanice,

d) § 4 odst. 3 a 5, § 5 odst. 6 a v § 9 odst. 1 provádí krajský úřad.

(3) Dozor nad dodržováním povinností provozovatelů pohřebiště a právnických nebo podnikajících fyzických osob při provozování pohřebiště stanovených v § 18 odst. 2 a 3, § 19 odst. 1, § 20 písm. a), c), d), e), f) a g) a v § 22 odst. 3 a 5 provádí krajský úřad.

(4) Zjistí-li orgán uvedený v odstavcích 1 až 3 nedostatky, může podle povahy zjištěného nedostatku rozhodnutím uložit osobě opatření k nápravě a stanovit lhůtu k uskutečnění opatření k nápravě.

(5) Osoba, které bylo uloženo opatření k nápravě, je povinna neprodleně oznámit orgánu uvedenému v odstavcích 1 až 3 způsob plnění a splnění uloženého opatření.

(6) Odvolání proti rozhodnutí o uložení opatření k nápravě nemá odkladný účinek.

Díl 2

Přestupky

§ 26

Přestupky fyzických osob

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) v rozporu s § 4 odst. 1 písm. a) upraví, konzervuje, balzamuje nebo vystaví tělo zemřelého nakažené nebezpečnou nemocí,

b) v rozporu s § 4 odst. 1 písm. c) vystaví lidské pozůstatky před pohřbením,

ASOCIACE SOUKROMÝCH POHŘEBNÍCH SLUŽEB V ČR
POUZE PRO POTŘEBU SVÝCH ČLENŮ

- c)** v rozporu s § 4 odst. 1 písm. d) odstraní z lidských pozůstatků nesnímatelné náhrady,
 - d)** v rozporu s § 4 odst. 1 písm. e) provede trvalé uložení lidských pozůstatků nebo jejich zpopelnění jiným způsobem než uvedeným v § 2 písm. e),
 - e)** v rozporu s § 4 odst. 1 písm. f) zachází s lidskými pozůstatky nebo lidskými ostatky způsobem dotýkajícím se důstojnosti zemřelého nebo mravního cítění veřejnosti,
 - f)** v rozporu s § 4 odst. 1 písm. g) neoprávněně otevře konečnou rakev s lidskými pozůstatky nebo urnu s lidskými ostatky,
 - g)** v rozporu s § 4 odst. 1 písm. h) neoprávněně otevře hrob nebo hrobku nebo neoprávněně provádí exhumaci,
 - h)** v rozporu s § 5 odst. 6 neinformuje neprodleně příslušnou obec o skutečnostech uvedených v § 5 odst. 1.
- (2)** Za přestupky podle odstavce 1 písm. a) až g) lze uložit pokutu do 100000 Kč a za přestupek podle odstavce 1 písm. h) pokutu do 70000 Kč.

§ 27

Přestupky právnických a podnikajících fyzických osob

- (1)** Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že
- a)** v rozporu s § 4 odst. 1 písm. a) upraví, konzervuje, balzamuje nebo vystaví tělo zemřelého nakažené nebezpečnou nemocí,
 - b)** v rozporu s § 4 odst. 1 písm. b) konzervuje, balzamuje nebo vystaví lidské pozůstatky, a to i konzervované nebo balzamované, nebo v rozporu s § 4 odst. 1 písm. c) vystaví lidské pozůstatky před pohřbením,
 - c)** v rozporu s § 4 odst. 1 písm. e) provede trvalé uložení lidských pozůstatků nebo jejich zpopelnění jiným způsobem než uvedeným v § 2 písm. e),
 - d)** v rozporu s § 4 odst. 1 písm. g) neoprávněně otevře konečnou rakev s lidskými pozůstatky nebo urnu s lidskými ostatky,
 - e)** v rozporu s § 4 odst. 1 písm. h) neoprávněně otevře hrob nebo hrobku nebo neoprávněně provádí exhumaci.
- (2)** Právnická nebo podnikající fyzická osoba provozující pohřební službu se dopustí přestupku tím, že
- a)** má umístěny chladicí nebo mrazicí zařízení a místnosti pro úpravu těla zemřelého v prostorách a areálech zdravotnického zařízení nebo zařízení sociálních služeb v rozporu s § 6 odst. 4,
 - b)** nesplní povinnost upravit tělo zemřelého nebo použít k ukládání lidských pozůstatků do pohřbení rakve a zařízení podle § 7 odst. 1 písm. a),
 - c)** v rozporu s § 7 odst. 1 písm. b) nevydá před zahájením provozu řád pro provozování pohřební služby, tento řád nebo jeho změna nejsou schváleny krajskou hygienickou stanicí nebo tento řád nebo jeho změnu nezveřejní na viditelném místě,
 - d)** v rozporu s § 7 odst. 1 písm. c) sjednává pohřbení, a to i prostřednictvím jiné osoby, v areálech zdravotnického zařízení nebo zařízení sociálních služeb,
 - e)** neuloží lidské pozůstatky v rakvi nebo v jiné obdobné schránce nebo k jejich uložení nepoužije chladicí nebo mrazicí zařízení podle § 7 odst. 1 písm. f),
 - f)** nepředá provozovateli krematoria nebo pohřebiště spolu s lidskými pozůstatky nebo lidskými ostatky doklad o úmrtí nebo identifikaci jiných lidských pozůstatků podle § 7 odst. 1 písm. g),
 - g)** nezajistí pro vypravitele pohřbu podmínky pro úpravu těla zemřelého a pro uložení lidských pozůstatků do rakve podle § 7 odst. 1 písm. h),
 - h)** nevede evidenci lidských pozůstatků a lidských ostatků podle § 7 odst. 1 písm. j) a § 7 odst. 4,
 - i)** nedodržuje požadavky na technické vybavení podle § 7 odst. 1 písm. k),
 - j)** neprovádí dezinfekci provozních prostor, místnosti pro úpravu těla zemřelého, chladicího a mrazicího zařízení, pracovních pomůcek a vozidel určených k přepravě lidských pozůstatků a lidských ostatků podle § 7 odst. 1 písm. l),

ASOCIACE SOUKROMÝCH POHŘEBNÍCH SLUŽEB V ČR
POUZE PRO POTŘEBU SVÝCH ČLENŮ

k) v rozporu s § 8 odst. 1 nezajistí při převozech na místo pohřbení nebo při vystavení těla zemřelého jeho oblečení do šatů nebo rubáše nebo, není-li obléknutí možné, důstojné zahalení a uložení v konečné rakvi,

l) v rozporu s § 8 odst. 2 nezajistí, aby byly lidské pozůstatky uloženy do neprodyšně uzavřené rakve nebo uloženy v chladicím, popřípadě mrazicím, zařízení, pokud přeprava nekonzervovaných nebo nebalzamovaných lidských pozůstatků přesahuje dobu 8 hodin nebo vzdálenost 500 km, nebo

m) přepravuje lidské pozůstatky nebo exhumované nezpopeľňené lidské ostatky v rozporu s § 9 odst. 1.

(3) Právnická nebo podnikající fyzická osoba provádějící balzamování a konzervaci se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 10a nevydá před zahájením provozu řád pro provádění balzamace a konzervace, tento řád nebo jeho změna nejsou schváleny krajskou hygienickou stanicí nebo tento řád nebo jeho změnu nezveřejní na viditelném místě.

(4) Právnická nebo podnikající fyzická osoba provozující krematorium se dopustí přestupku tím, že

a) poruší povinnost podle § 14 odst. 3 písm. a) zpopelňovat v krematoriu pouze lidské pozůstatky nebo exhumované lidské ostatky,

b) v rozporu s § 14 odst. 3 písm. b) nevydá před zahájením provozu řád krematoria, řád krematoria nebo jeho změna nejsou schváleny krajskou hygienickou stanicí nebo tento řád nebo jeho změnu nezveřejní na viditelném místě,

c) neuloží lidské pozůstatky do zpopelnění pouze v konečné rakvi do chladicího nebo mrazicího zařízení podle § 14 odst. 3 písm. d),

d) nezajistí splnění povinnosti související s označováním rakve podle § 14 odst. 3 písm. e),

e) nevystaví vypraviteli pohřbu doklad o zpopelnění včetně všech náležitostí podle § 14 odst. 3 písm. f),

f) nesplní některou z povinností podle § 14 odst. 3 písm. g) související s uložením lidských ostatků do urny,

g) nevede evidenci lidských pozůstatků a lidských ostatků podle § 15 odst. 2 nebo 3.

(5) Právnická nebo podnikající fyzická osoba zajišťující v souladu s § 18 odst. 2 provoz veřejného pohřebiště se dopustí přestupku tím, že

a) neoznámí bezodkladně provozovateli pohřebiště, že lidské ostatky ani po uplynutí tlecí doby nejsou zetlelé podle § 18 odst. 2,

b) neprovozuje veřejné pohřebiště v souladu s řádem veřejného pohřebiště podle § 19 odst. 1,

c) v rozporu s § 20 písm. a) pohřbívá do hrobu nebo do hrobky jiné než lidské pozůstatky nebo ukládá jiné než lidské ostatky,

d) nevede evidenci lidských pozůstatků a lidských ostatků podle § 21 odst. 1, nebo

e) nesplní při exhumaci lidských ostatků některou z povinností podle § 22 odst. 5.

(6) Provozovatel pohřebiště se dopustí přestupku tím, že

a) nevydá před zahájením provozu řád pohřebiště podle § 19 nebo neprovede jeho změnu podle § 18 odst. 3, nebo vydá řád pohřebiště nebo jeho změnu bez zveřejnění v místě na daném veřejném pohřebišti obvyklém,

b) neprovozuje veřejné pohřebiště v souladu s řádem veřejného pohřebiště podle § 19 odst. 1,

c) v rozporu s § 20 písm. a) pohřbívá do hrobu nebo do hrobky jiné než lidské pozůstatky nebo ukládá jiné než lidské ostatky,

d) neprodleně nezajistí příslušné podklady pro stanovení nové tlecí doby a na jejich základě nenavrhne novou tlecí dobu nebo si nevyžádá k návrhu nové tlecí doby stanovisko krajské hygienické stanice a neupraví odpovídajícím způsobem řád veřejného pohřebiště podle § 20 písm. d),

e) neinformuje krajský úřad, nájemce hrobových míst nebo veřejnost o zákazu pohřbívání podle § 20 písm. e),

f) nesplní v případě rušení pohřebiště některou z povinností podle § 20 písm. f),

ASOCIACE SOUKROMÝCH POHŘEBNÍCH SLUŽEB V ČR
POUZE PRO POTŘEBU SVÝCH ČLENŮ

- g)** neumožní provozovateli pohřební služby nebo vypraviteli pohřbu pohřbení nebo uložení lidských ostatků na pohřebišti podle § 20 písm. g),
- h)** nevede evidenci lidských pozůstatků a lidských ostatků podle § 21 odst. 1, nebo
- i)** neuloží nezpopeľněné lidské ostatky v hrobě po tlecí dobu podle § 22 odst. 3.
- (7)** Právnická nebo podnikající fyzická osoba, která provozuje pohřební službu, provádí balzamace nebo konzervace, provozuje krematorium, nebo je provozovatelem veřejného pohřebiště, se dopustí přestupku tím, že poruší při kontaktu s pozůstalými některou z povinností podle § 7 odst. 1 písm. d), § 11 písm. a), § 14 odst. 3 písm. c) a § 20 písm. b).
- (8)** Poskytovatel uvedený v § 4 odst. 3 se dopustí přestupku tím, že
- a)** nepředá lidské pozůstatky umyté, a byla-li provedena pitva, zašité podle § 4 odst. 3 písm. a),
- b)** bezúplatně nezajistí možnost úpravy těla zemřelého a uložení lidských pozůstatků do rakve ve vhodné místnosti nebo neumožní nezbytnou hygienickou očistu podle § 4 odst. 3,
- c)** nezajistí uložení lidských pozůstatků podle § 4 odst. 5, nebo
- d)** přepravuje lidské pozůstatky nebo exhumované nezpopeľněné lidské ostatky v rozporu s § 9 odst. 1.
- (9)** Osoba, u které je tělo zemřelého uloženo, se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 5 odst. 6 neinformuje neprodleně obec o skutečnostech uvedených v § 5 odst. 1.
- (10)** Za přestupky podle odstavců 1 až 9 lze uložit pokutu do 200000 Kč. Dopustí-li se právnická nebo podnikající fyzická osoba přestupku podle odstavců 1 až 5 opakovaně, uloží se pokuta do 500000 Kč.

§ 28

- (1)** Přestupky fyzických osob podle § 26 projednává obecní úřad.
- (2)** Přestupky právnických nebo podnikajících fyzických osob podle
- a)** § 27 odst. 1 písm. b) a c), § 27 odst. 2 písm. b), d), f), g), k) až m), § 27 odst. 4 písm. a), d) až f) a § 27 odst. 7 projednává ministerstvo,
- b)** § 27 odst. 1 písm. e), § 27 odst. 5, 6, 8 a 9 projednává krajský úřad,
- c)** § 27 odst. 1 písm. a) a d), § 27 odst. 2 písm. e), h) až j) a § 27 odst. 4 písm. c) a g) projednává krajská hygienická stanice,
- d)** § 27 odst. 2 písm. a) a c), § 27 odst. 3 a § 27 odst. 4 písm. b) projednává obecní živnostenský úřad.
- (3)** Porušení povinností uvedených v § 4 odst. 1 písm. e), g) a h), § 7 odst. 1 písm. c), § 7 odst. 2, § 11 písm. b) a c) a v § 14 odst. 3 písm. a), e) a g) se považuje za závažný způsob porušení podmínek stanovených zvláštním právním předpisem²⁹⁾.
- (4)** Přestupek je spáchán opakovaně, pokud byl spáchán do 1 roku od právní moci rozhodnutí, jímž byla tomu, kdo se ho dopustil, uložena pokuta za přestupek podle tohoto zákona.
- (5)** Pokuty vybírá a vymáhá orgán, který je uložil. Příjem z pokut je příjmem rozpočtu, ze kterého je hrazena činnost orgánu, který pokutu uložil.

HLAVA V

PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 29

Přechodná ustanovení

- (1)** Provozování pohřební služby nebo krematoria na základě koncesovaných živností vydaných přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se považuje za provozování pohřební služby nebo krematoria podle tohoto zákona. Právnická nebo fyzická osoba podnikající po dni nabytí účinnosti tohoto zákona na základě koncesovaných živností vydaných přede dnem nabytí jeho účinnosti je povinna předložit živnostenskému úřadu doklady ve smyslu § 6 a 13 nejpozději do 3 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona; pokud požadované doklady ve stanovené lhůtě nepředloží, její oprávnění k provozování činnosti zanikne. Pokud živnostenský úřad zjistí, že předložené doklady jsou neúplné nebo dostatečně neprokazují odbornou způsobilost a právnická nebo fyzická osoba v termínu jím stanoveném doklady nedoplní nebo

ASOCIACE SOUKROMÝCH POHŘEBNÍCH SLUŽEB V ČR
POUZE PRO POTŘEBU SVÝCH ČLENŮ

závady neodstraní, její oprávnění k provozování činnosti po uplynutí lhůty pro doplnění nebo odstranění závad zanikne.

(2) Živnostenská oprávnění k činnosti "Provozování pohřebišť", která podle tohoto zákona již není živností, zanikají uplynutím 1 roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

(3) Obdobně jako v odstavci 1 se postupuje v případě provádění balzamace a konzervace, pokud byla tato živnost provozována před účinností tohoto zákona v rámci koncesované živnosti pohřební služba nebo provozování pohřebišť a krematorií.

(4) Do 2 let po nabytí účinnosti tohoto zákona je provozovatel pohřebiště povinen předložit dosavadním uživatelům hrobových míst návrh smlouvy o nájmu hrobového místa, pokud takové smlouvy již nejsou uzavřeny písemně. V případě, že dosavadní uživatel hrobového místa

a) není znám nebo není známa jeho adresa nebo adresa jeho právních nástupců a návrh nájemní smlouvy mu proto není možno doručit, je provozovatel pohřebiště povinen nejpozději do 24 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona na veřejně přístupném místě na veřejném pohřebišti zveřejnit výzvu k uzavření nájemní smlouvy k takovému hrobovému místu a místo (adresu), na něž se má dosavadní uživatel nebo jeho právní nástupce obrátit, spolu s upozorněním, že pokud nebude nájemní smlouva uzavřena do 30 měsíců po dni nabytí účinnosti tohoto zákona, dosavadní užívací právo k hrobovému místu zanikne;

b) odmítne uzavřít nájemní smlouvu nebo pokud k uzavření nájemní smlouvy nedojde z důvodu jeho nečinnosti, jeho dosavadní právo k užívání hrobového místa zanikne po uplynutí 6 měsíců ode dne odmítnutí uzavřít nájemní smlouvu nebo po uplynutí 6 měsíců ode dne, kdy mu byl doručen návrh smlouvy o nájmu hrobového místa.

(5) Pokud v případech uvedených v odstavci 4 od uložení lidských pozůstatků dosud neuplynula stanovená tlečící doba, dosavadní užívací právo k hrobovému místu zanikne až jejím uplynutím. Pokud jde o náhrobky a ostatní hrobové zařízení a cenné předměty nalezené v hrobech a hrobkách, k nimž zanikne dosavadní užívací právo podle odstavce 4, postupuje provozovatel hřbitova obdobně jako při zrušení veřejného pohřebiště.

(6) U válečných hrobů^{21a} se užívací právo poskytuje bezplatně na neomezenou dobu.

(7) Obce, které provozovaly veřejné pohřebiště přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona buď samy, nebo prostřednictvím jiné právnické nebo fyzické osoby, jsou povinny upravit řád veřejného pohřebiště v souladu s tímto zákonem a vyžádat si jeho schválení územně příslušným okresním úřadem nejpozději do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

(8) Organizační složka státu, která ke dni účinnosti tohoto zákona provozuje veřejné pohřebiště, převede jeho provozování do 3 měsíců ode dne účinnosti tohoto zákona obci, na jejímž území je veřejné pohřebiště umístěno.

§ 30

(1) Není-li tímto zákonem stanoveno jinak, použijí se pro občanskoprávní vztahy podle tohoto zákona ustanovení občanského zákoníku.

(2) Pokud se v tomto zákoně požaduje předložení listu o prohlídce zemřelého, nahrazuje jej u těla plodu po ukončení těhotenství, které vykazovalo známky života, identifikace obdobná identifikaci jiných lidských pozůstatků.

(3) Krajským úřadem příslušným podle § 3 odst. 4 a 5, § 18 odst. 3, § 20 písm. e), § 20 písm. f) bodu 1, § 24 odst. 1 a 2 a § 25a odst. 3 je krajský úřad, v jehož správním obvodu je dané pohřebiště.

§ 30a

Působnosti stanovené krajskému úřadu podle tohoto zákona jsou výkonem přenesené působnosti.

§ 31

Zmocňovací ustanovení

Ministerstvo pro místní rozvoj vydá vyhlášku k provedení § 5 odst. 4 a § 10 odst. 3.

§ 32

Zrušovací ustanovení

Zrušují se § 9 a 10, § 12 odst. 2 a § 13 až 29 včetně poznámek pod čarou č. 9) až 15) vyhlášky Ministerstva zdravotnictví č. 19/1988 Sb., o postupu při úmrtí a o pohřebnictví.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 258/2000 Sb.

§ 33

V zákoně č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 258/2000 Sb., se za § 6 vkládá nový § 6a, který zní:

"§ 6a

(1) Reklama poskytování pohřebních služeb, provádění balzamacce a konzervace, provozování krematoria a provozování veřejného pohřebiště (dále jen "činnosti v pohřebnictví") může obsahovat pouze následující údaje:

- a)** název obchodní firmy nebo jméno, příjmení nebo název provozovatele činností v pohřebnictví,
- b)** vymezení předmětu činností v pohřebnictví, popřípadě dalších navazujících poskytovaných služeb,
- c)** adresu pracoviště určeného pro styk se zákazníky,
- d)** telefonní a faxové číslo, adresu elektronické pošty nebo internetovou adresu,
- e)** provozní dobu pro veřejnost,
- f)** firemní logo nebo jiný grafický motiv.

(2) Reklama činností v pohřebnictví nesmí být

- a)** užitá v prostorách zdravotnického zařízení nebo ústavu sociální péče,
- b)** doručována prostřednictvím dopisů, letáků, elektronickou poštou nebo jinou adresnou formou.

(3) V souvislosti s oznamováním úmrtí nelze uplatňovat jakékoli formy reklamy."

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

§ 34

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění zákona č. 231/1992 Sb., zákona č. 591/1992 Sb., zákona č. 600/1992 Sb., zákona č. 273/1993 Sb., zákona č. 303/1993 Sb., zákona č. 38/1994 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 136/1994 Sb., zákona č. 200/1994 Sb., zákona č. 237/1995 Sb., zákona č. 286/1995 Sb., zákona č. 94/1996 Sb., zákona č. 95/1996 Sb., zákona č. 147/1996 Sb., zákona č. 19/1997 Sb., zákona č. 49/1997 Sb., zákona č. 61/1997 Sb., zákona č. 79/1997 Sb., zákona č. 217/1997 Sb., zákona č. 280/1997 Sb., zákona č. 15/1998 Sb., zákona č. 83/1998 Sb., zákona č. 157/1998 Sb., zákona č. 167/1998 Sb., zákona č. 159/1999 Sb., zákona č. 356/1999 Sb., zákona č. 358/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 363/1999 Sb., zákona č. 27/2000 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., zákona č. 122/2000 Sb., zákona č. 123/2000 Sb., zákona č. 124/2000 Sb., zákona č. 149/2000 Sb., zákona č. 151/2000 Sb., zákona č. 158/2000 Sb., zákona č. 247/2000 Sb., zákona č. 249/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 309/2000 Sb., zákona č. 362/2000 Sb., zákona č. 409/2000 Sb., zákona č. 458/2000 Sb., zákona č. 61/2001 Sb., zákona č. 100/2001 Sb., zákona č. 120/2001 Sb. a zákona č. 164/2001 Sb., se mění takto:

1. V § 3 odst. 3 se na konci písmene ac) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno ad), které včetně poznámky pod čarou č. 23k) zní:

"ad) provozování pohřebiště.^{23k)}

^{23k}) Zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů."

2. V příloze č. 3 skupině 314: "Ostatní" se název oboru živnosti "Pohřební služba" nahrazuje názvem "Provozování pohřební služby", text ve sloupci 2 zní: "§ 6 odst. 2 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů", text ve sloupci 4 zní: "okresní hygienik" a text ve sloupci 5 zní: "§ 6 odst. 4 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů".

3. V příloze č. 3 skupině 314: "Ostatní" se za obor živnosti "Provozování pohřební služby" vkládá nový obor živnosti, který zní: "Provádění balzamace a konzervace", text ve sloupci 2 zní: "§ 10 odst. 2 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů", text ve sloupci 4 zní: "okresní hygienik" a text ve sloupci 5 zní: "§ 10 odst. 4 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů".

4. V příloze č. 3 skupině 314: "Ostatní" se název oboru živnosti "Provozování pohřebišť a krematorií" nahrazuje názvem "Provozování krematoria", text ve sloupci 2 zní: "§ 13 odst. 2 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů", text ve sloupci 4 zní: "okresní hygienik" a text ve sloupci 5 zní: "§ 13 odst. 4 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů".

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů

§ 35

V § 14 odst. 1 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění zákona č. 60/1988 Sb., zákonného opatření Předsednictva České národní rady č. 305/1990 Sb., zákona č. 575/1990 Sb., zákona č. 474/1992 Sb. a zákona č. 272/1996 Sb., se za slovy "investiční politiky" spojka "a" nahrazuje čárkou a za slovem "ruchu" se doplňují slova "a pohřebnictví".

ČÁST ŠESTÁ

ÚČINNOST

§ 37

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2002.

Přechodná ustanovení zavedena zákonem č. 193/2017 Sb. Čl. II

1. Živnostenská oprávnění k provozování pohřební služby, provozování krematorií a provádění balzamace a konzervace, vydaná přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, zůstávají zachována.

2. Doklady, kterými byla prokázána odborná způsobilost pro provozování koncesovaných živností „Provozování pohřební služby“, „Provádění balzamace a konzervace“ a „Provozování krematoria“ podle zákona č. 256/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se považují za doklady požadované k prokázání odborné způsobilosti podle zákona č. 256/2001 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, pokud rozhodnutí o udělení koncese pro provozování uvedených živností nebo rozhodnutí o schválení odpovědného zástupce ustanoveného pro provozování uvedených živností nabylo právní moci přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

3. Doklady o profesní kvalifikaci Sjednavatel pohřbení a profesní kvalifikaci Pracovník pro úpravu a přepravu lidských pozůstatků lze i ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona nahradit dokladem o absolvování specializované odborné přípravy zaměřené na odbornou provozní, ekonomickou a právní problematiku související s provozováním pohřební služby vydaným podle § 4 vyhlášky č. 379/2001 Sb., kterou se stanoví obsah a rozsah specializované odborné přípravy k provozování pohřební služby, provádění balzamace a konzervace a provozování krematoria, pokud byla příprava zahájena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ASOCIACE SOUKROMÝCH POHŘEBNÍCH SLUŽEB V ČR
POUZE PRO POTŘEBU SVÝCH ČLENŮ

- 4.** Doklady o profesní kvalifikaci Pracovník pro úpravu a přepravu lidských pozůstatků a profesní kvalifikaci Pracovník pro vyšší hygienické zaopatření těl zemřelých lze i ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona nahradit dokladem o absolvování specializované odborné přípravy zaměřené na odbornou problematiku související s balzamací a konzervací vydaným podle § 4 vyhlášky č. 379/2001 Sb., pokud byla příprava zahájena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.
- 5.** Doklady o profesní kvalifikaci Obsluha kremačního zařízení a profesní kvalifikaci Administrátor krematoria lze i ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona nahradit dokladem o absolvování specializované odborné přípravy zaměřené na odbornou problematiku související s provozováním krematoria vydaným podle § 4 vyhlášky č. 379/2001 Sb., pokud byla příprava zahájena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.
- 6.** Řízení ve věci udělení koncese a schválení ustanovení odpovědného zástupce zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle zákona č. 256/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.
- 7.** Osoby, u kterých bylo pravomocně rozhodnuto o udělení koncese pro provádění balzamování a konzervování nebo provozování pohřební služby přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, a které provozování uvedených živností zahájily přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jsou povinny vydat řád pro provádění balzamace a konzervace, případně pro provozování pohřební služby, a zaslat jej ke schválení krajské hygienické stanici příslušné podle sídla provozovatele do 1 roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
- 8.** Provozovatelé krematorií jsou povinni uvést vydaný řád krematoria do souladu se zákonem č. 256/2001 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, a zaslat jej ke schválení krajské hygienické stanici příslušné podle sídla provozovatele krematoria do 1 roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
- 9.** Při změně řádu pohřebiště je provozovatel pohřebiště povinen uvést jej do souladu se zákonem č. 256/2001 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona; nevystane-li potřeba změny řádu ze strany provozovatele pohřebiště, je povinen tak učinit do 3 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
- 10.** Rozhodnutí stavebního úřadu podle § 12 odst. 2 a § 17 odst. 2 zákona č. 256/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, zůstávají zachována i po dni nabytí účinnosti tohoto zákona.
- 11.** Rozhodnutí o ochranném pásmu podle § 12 odst. 2 a § 17 odst. 2 zákona č. 256/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, může stavební úřad změnit nebo zrušit v řízení zahájeném z moci úřední nebo na základě žádosti provozovatele krematoria nebo provozovatele veřejného pohřebiště.
- 12.** Nároky na náhradu vzniklé podle § 12 odst. 3 a § 17 odst. 3 zákona č. 256/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, zůstávají zachovány.
- 13.** Účelová zařízení určená výlučně pro uložení lidských pozůstatků nebo lidských ostatků členů řeholních řádů nebo kongregací a prostory zřízené přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 256/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, pro uložení lidských pozůstatků nebo lidských ostatků členů uzavřených, zejména příbuzenských, společenství se považují za neveřejná pohřebiště podle zákona č. 256/2001 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
- 14.** Provozovatel pohřební služby je povinen umožnit vypraviteli pohřbu úpravu těla zemřelého a uložení lidských pozůstatků do rakve v místnosti podle § 7 odst. 1 písm. h) zákona č. 256/2001 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, do 2 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Klaus v. r.
Havel v. r.
Zeman v. r.

Poznámky pod čarou

- ²⁾ Vyhláška č. 19/1988 Sb., o postupu při úmrtí a o pohřbivnictví.
- ³⁾ Zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění pozdějších předpisů.
- ⁴⁾ § 84 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů.
- ^{4a)} § 80 odst. 1 písm. j) zákona č. 258/2000 Sb., ve znění zákona č. 274/2003 Sb.
- ⁵⁾ § 40 zákona č. 61/2000 Sb., o námořní plavbě.
- ⁶⁾ Příloha č. 3 k zákonu č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- ⁷⁾ Vyhláška č. 176/2009 Sb., kterou se stanoví náležitosti žádosti o akreditaci vzdělávacího programu, organizace vzdělávání v rekvalifikačním zařízení a způsob jeho ukončení.
- ⁸⁾ Zákon č. 258/2000 Sb.
- ⁹⁾ § 52 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- ¹⁰⁾ Trestní řád.
- ¹¹⁾ Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění zákona č. 307/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška č. 341/2014 Sb., o schvalování technické způsobilosti a o technických podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích.
- ¹²⁾ Mezinárodní Ujednání o přepravě mrtvol, vyhlášené pod č. 44/1938 Sb. Dohoda o převozu těl zemřelých, vyhlášená pod č. 22/2012 Sb. m. s.
- ¹⁴⁾ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- ¹⁵⁾ Například zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů.
- ¹⁸⁾ Například zákon č. 125/1997 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů.
- ²⁰⁾ Zákon č. 258/2000 Sb. Sb.
Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).
- ²¹⁾ § 8 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění zákona č. 132/2000 Sb.
- ^{21a)} Zákon č. 122/2004 Sb., o válečných hrobech a pietních místech a o změně zákona č. 256/2001 Sb., o pohřbivnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- ²⁶⁾ Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů.
- ²⁷⁾ § 91 zákona č. 372/2011 Sb.
- ²⁸⁾ Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů.
- ²⁹⁾ § 58 odst. 2 a 3 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.